

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VII. — Stev. 46.

Murska Sobota, 17. novembra 1955.

Cena din 10.—

Ljudski poslanec PAVLE KOROŠEC o problemih naše kmetijske službe:

Kmetijstvu — več praktične pomoči!

MNENJE: Samostojen svet za kmetijstvo pri OLO bi učinkovite reševal probleme

K prvemu članku o problemih naše kmetijske službe, objavljenem v 43. številki »Pomurskega vestnika«, prinašamo tokrat prispevek ljudskega poslanca Republikega Zbora proizvajalcev in drugega predsednika OLO M. Sobota — tovarša Pavla Korošca.

Izraziti kmetijski značaj Pomurja nam narekuje osnovno dolžnost: čim bolje organizirati kmetijsko službo, saj je od tega v veliki meri odvisna rast kmetijske proizvodnje. Žal velja takoj v začetku ugotovitev, da v Sloveniji še vedno nismo enotno kmetijsko službo. Menim, da mora kmetijska služba pri Okrajni zadružni zvezi ostati zasedbi kmetijskih strokovnjakov taka kot je zdaj. Do neke mere bi se moral spremeniti sistem dela. Slednje se je v dosedanjem delovanju kmetijske službe pri OZZ odražalo bolj teoretično kot praktično. Sodim, da bi morali kmetijski strokovnjaki OZZ organizirati

Pavle Korošec:
Kmetijstvo — delovno področje naših strokovnjakov

Javno pravobranilštvo in pravna pomoč občinam

Po pravkar sprejetem Zakonu o javnem pravobranilstvu — sprejela ga je na zadnjem zasedanju 11. in 12. t. m. Zvezna ljudska skupščina — je zagotovljena pravna pomoč ne samo občinam in okrajem, marveč tudi podjetjem in družbenim organizacijam. Prav gotovo so novi zakon z nestrpnostjo pričakovali tisti občinski ljudski odbori, ki med svojimi uslužbenci nimajo diplomiranega pravnika. Takih občinskih ljudskih odborov pa ni malo.

Javno pravobranilstvo ni nova ustanova. Že leta 1952 je bil sprejet zakon o javnem pravobranilstvu. Po tem zakonu je spadalo v področje javnega pravobranilstva zastopanje teritorialno političnih enot — od republike pa do občine — o premožensko pravnih sporih pred sodiščem.

Izkušnje iz dosedanja prakse javnega pravobranilstva in doseženi rezultati utemeljujejo upravičenost te ustanove. Pokažejo se, da je javno pravobranilstvo uspešno začelo splošno ljudsko premoženje, kakor tudi druge premoženske koristi skupnosti, saj se od leta 1952 do danes dobljeni v korist skupnosti mnogi sporti, ki so bili prej, ko so občine in okraji vodili spore sami, za skupnost zgubljeni. Takih zgubljenih sporov je bilo precej tudi po letu 1952, kadar so jih mimo javnega pravobranilstva vodili uslužbenci brez pravne izobrazbe.

V novih pogojih komunalne uredbite, v kateri pripada največji del premoženskih pravic občini, dobiva javno pravobranilstvo še večji pomen. Zadoločiti se z nestrokovnim zastopanjem družbene skupnosti o premoženskih sporih, bi pomenilo dopustiti, da njene koristi ne bi bile zaščitene. Novi zakon zato določa poleg zveznega, republiških, pokrajinskega ali oblastnega javnega pravobranilca tudi okrajne. Nalogu okrajinjih jašnih pravobranilstev je, da zastopajo tudi občine o teh premožensko pravnih sporih. Na zahtevo pa mora javno pravobranilstvo nudit pravno pomoč tudi podjetjem in družbenim organizacijam. V vsakem jašnu pravobranilstvo je samostojno. Z ozirom na to, da je praksa pokazala, da je potrebno neko strokovno povezovanje javnih pravobranilstev in da je prav tako potrebno zagotoviti medsebojno pomoč in izmenjavo izkušenj, določa zakon, da se razvoj te važne službe zanima zvezno javno pravobranilstvo.

Tako določena naloga javnega pravobranilstva bo odigrala vidnologo v utrditvi naših komun, ki predstavljajo — glede družbenega premoženja — vso našo skupnost. Ivan Kreft

24. novembra
okraj. mladinska konferenca

V četrtek, 24. novembra dopoldne bo v M. Soboti okrajna konferenca Ljudske mladine Slovenije. Na konferenci bodo sodelovali delegati vseh osnovnih organizacij Pomurja. Delegatom, ki bodo prišli iz občinskih okolišev Grad in Cankova, sporočamo, da se bodo eno uro po konferenci lahko zapeljali domov z avtobusi, ki vozijo običajno popoldne proti Gorički.

Ljudski odbor lendavske občine je začel poslovati brez večjih motenj. Ze tako v začetku se je srečal s številnimi problemi, o katerih so odborniki razpravljali na štirih sejah. Delovati so začeli tudi vsi sveti: gospodarski, kmetijski, socialno-skrbstveni, šolski in stanovalni. Imeli so že po dve ali tri seje.

Najvažnejše je, da so ugotovili stanje v posameznih gospodarskih organizacijah in sestavili perspektivni načrt, v katerem so predvideli, da bodo razširili lokalno industrijo. V mestni pekarni, ki je bila dosedaj pod prisilno upravo, so izvolili organe delavškega upravljalnika.

V gospodarskem oddelku pa jim primanjkuje strokovnega kadra. Posamezna podjetja sicer imajo pre-

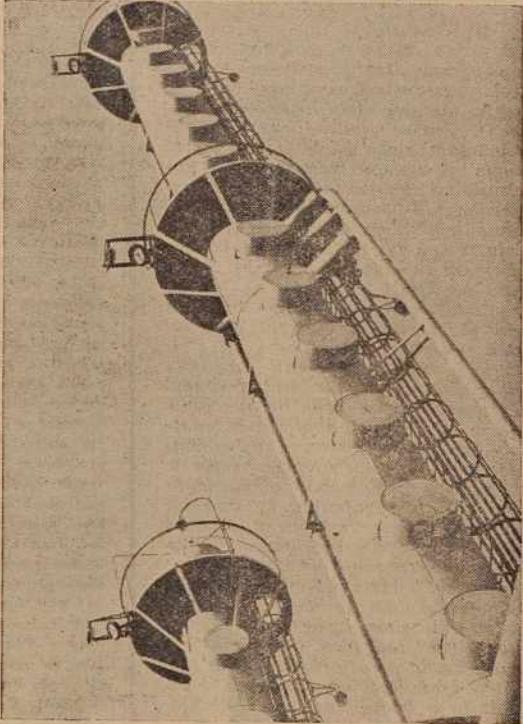
ko kmetijskih zadrug — ne glede na sektor lastništva. Tako praktično delovanje kmetijskih strokovnjakov je utemeljeno tudi s tem, da večina naših kmetijskih obratov nima na razpolago dovolj sposobnega strokovnega kadra.

Agronom — inšpektor pri OLO — bi moral poleg svojega dela kot inšpektor v večji meri biti praktični svetovalec. Najprej organom ljudske oblasti, predvsem pri izvajanju raznih zakonskih ukrepov s področja kmetijstva, nadalje pa pomagati občinskim ljudskim odborom pri organizaciji kmetijske službe, dajati smernice za delo te službe in obenem ob tem v vseh primerih svetovati ljudem s kmetijskega področja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prihodnji dve številki našega tednika — 47. in 48. — bosta izšli združeni v eno nekaj dni pred Dnevom republike — v petek 25. novembra. V tej zajetnejši številki bo med drugim zanimivim grajivom objavljen tudi prispevek ing. Kolomana Cigita — nasa nada: Lendavski beli rudarji so odkrili novo ležišče naftne v Sloveniji.

(Foto Kološa)

Druga seja Gospodarskega sveta Obč. LO Petrovci-Šalovci: Življenje je že nakazalo delo in smer gospodarstva

Zemljišča arondirati in primerno zasaditi. — Občinske ceste, ogledalo kraja. — Večja proizvodnja terja tudi boljše stroje. — Kmetijski zadrugi v občini so sposobni odkupiti vse pridelki.

Dne 4. novembra je bila druga seja Gospodarskega sveta Obč. LO Petrovci-Šalovci. Člani sveta so sklenili, da je treba oskrbeti za mlin v Lucovi nov motor, ker je staro lokomobilje že dotrajalo. Tudi v mlinu v Hodošu bodo morali zamenjati lokomobil z novim motorjem, ki bo dovolj močan, da bo mlin in žago.

Važna stvar, ki so jo obravnavali na drugi seji, je arondacija zemljišč. Posebna komisija, ki jo je imenoval svet, bo ugotovila, katera zemljišča bodo prišla v poštev pri arondaciji. Naloga komisije je tudi v tem, da odberne posamezna zemljišča, ki jih bodo pogozdili. Nekaj takih zemljev je n. pr. v Kupljevniku, ni pa znano, kdo je lastnik teh zemljišč, zato je gospodarski svet naprosil upravo za kataster pri

OLO, naj da izvleče za posamezna zemljišča. V Zenavljah je že prevezla KZ nekaj zamočvirjene zemlje ob meji, ki jo bodo zasadili z vrbjem.

Občinski gospodarski svet je na dalje sklenil, da bodo v najkrajšem času naročili cementne cevi za obcestne jarke in manjše mostove. Vse vaške ceste, ki so zelo slabe, bodo posipali z gramozom in prodem. Očistili bodo tudi obcestne jarke. Prisotni so soglasno sklenili, da naj v bodoče odborniki krajeynih odborov organizirajo in vodijo dela pri popravljanju vaških in gozdnih cest. V kratkem bodo predgledali tudi vse gozdne ceste in mostove.

Gospodarski svet je že nakazalo delo in smer gospodarstva v novi občini

benega načrta za leto 1956 tudi cesto Mačkovci-Šalovci.

Pri obravnavni gospodarskega stanja v posameznih podjetjih v občini je svet ugotovil, da so nekatera podjetja izboljšala svoje poslovanje. To se odraža predvsem v pričakanih razlikah med lanskim in letošnjim polletno realizacijo. Remontno podjetje v Gornjih Petrovcih je imelo lani 107 tisoč din zgube, letošnja polletna bilanca pa pričakuje že 50 tisoč din dobička. Tu je pri nekaterih drugih podjetjih je tako. Posebno slabo so poslovili nekateri mlini, kjer je Okrajna tržna inšpekcija ugotovila razlike med dnevnikom in med dejanskim stanjem žitaric v mlinu. Na večjo proizvodnjo bodo vsekakor vplivale tehnične izboljšave v posameznih podjetjih, zato je gospodarski svet postavil kot nujnost nabavo novih motorjev pri mlinih v Hodošu in Lucovici.

Ob koncu razprave je svet zavrnil prošnji odkupnih podjetij Vajda export iz Čakovca in Agromerkurja iz M. Sobote, ki bi radi odpri odkupne postaje v Peskovcih in Šalovcih. Obje prošnji je svet zavrnil z mnenjem, da naj Vajda export in Agromerkur kupnjeta pri domačih kmetijskih zadrugah, ki so dovoli močne, da odkunujejo vse pridelke svojega območja od pridelovalcev.

S. A.

V Pomurju je po vojni zraslo mnogo zadržnih domov. Nekateri so v okraju naseljeni in krajem, saj že služijo svojemu namenu. Med njimi je tudi Zadržni dom v Šalovcih, vidite ga na sliki.

(Foto Kološa)

V lendavski občini: premalo strokovnih kadrov

cej sposobnih ljudi, vendar pa jih nočemo poslati v občinski urad, v katerem bi prav gotovo lahko več koristili skupnosti.

Kmetijski svet steje 11 članov in ga vodi predsednik bivše turniške občine tov. Nemec. Dosedaj je že imel dve seji. Zelo nevaren za sadjarstvo je ameriški kapar, zato ga treba že enkrat začeti množično uničevati. Odborniki so se na zadnjih sejih pomenili o jesenskem čiščenju in škorpljenju sadnega drevesja, kar bodo v posameznih vasih opravili s pomočjo kmetijskih zadrug; posebne skupine bodo škorpile pri gospodarjih, ki tega ne bodo hoteli sami storiti. V kratkem bo pričela poslovati tudi potujoča osemenjevalna postaja, ki bo imala svoja središča v Dobrovniku,

Turnišu, Genterovcih in Hotizi. Dosedaj je namreč delovala le ne območju Lendave, v okolici pa je bilo njen poslanstvo premalo začnino.

Zelo živahne so bile tudi seje stanovanjskega sveta, katerega čakači so številni problemi kljub novemu stanovanjskemu bloku, v katerem je dobilo zatočišče deset družin. Občinski ljudski odbor bo slejko prej moral sprejeti ustrezno odločitev za utesnitve v mestu, s čemer bi precej omilili stanovanjsko krizo. O potrebnih prostorih je razpravljaj tudi šolski svet, saj potrebujejo učilnice domačih v vseh šolah.

Tudi krajevni odbori so izvoljeni in že rešujejo svoje lokalne probleme.

Ze pred vojno je izsledil geodetov. Kolarš iz Murske Sobote nahajališča bazalta v okolici Ocinja ob avstrijski meji. Za nahajališča se je do sedaj razen tov. Kolarša le malokdo zanimal. Območje, kjer se nahaja bazalt po mnenju tov. Kolarša, bo v kratkem raziskala posebna komisija iz Ljubljane. Ce so v okolici Ocinja res nahajališča bazalta, bo s tem odkrit nov vir neprcenljivih dohodkov za gospodarstvo Pomurja.

Bazalt je kamenina, ki jo uporabljamo v iste namene kot as. al. le da je bazalt trši in vsestransko boljši. V naši državi je malo nahajališč bazalta, pa tudi v drugih državah po svetu je redkost.

O izsledkih in ugotovitvah komisije bomo še poročali.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 18. do 27. novembra:

Nekako od 18. do 21. novembra suho, s pogostimi razjasnitvami. V nadaljnjem poteku nestalno vremenske pogostimi padavinami. Sneg pričakujemo okoli 25. novembra, v naslednjih dneh pa zopet dež.

PETDNEVNI OBISK EDVARDA KARDELJA V VEL. BRITANIJI

V nedeljo zvečer je prispel v London podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, Edvard Kardelj, kjer bo na uradnem obisku pet dni. Ta obisk predstavlja pravzaprav samo nadaljevanje tistih osebnih stikov, ki so jih začeli vzpostavljati državni obeh držav po vojni. V Londonu se E. Kardelj razgovarja z najvidnejšimi funkcionarji političnega, državnega in javnega življenja. V teh razgovorih gre predvsem za izmenjavo mišljenj — tako o mednarodnem položaju in njegovih aktualnih problemih, kakor tudi o britansko-jugoslovanskih odnosih. Ne dvemo, da bodo rezultati pozitivni in zlasti ugodni še za nadaljnje sodelovanje med našo državo in prijateljsko Veliko Britanijo.

NASA ZUNANJA POLITIKA VEDNO BOLJ VEČA UGLED NASE DRŽAVE

Med pomembne aogodke zadnjega tedna, ki se v prvi vrsti tice nas in naše države, posredno na tudi celotnega političnega dogajanja v svetu, moramo šteti dovodeno zaslanje Zvezne ljudske skupščine in zunanjopolitično poročilo arž. sekretarja za zunanje zadeve, Koče Popovića. Njegovo ekspozitiv je nekakšen predhodnik podrobni analizi naše zunanjopolitične dejavnosti v tem letu, ki ga bo podal Zvezni izvršni svet skupščini ob koncu leta. Poročilo pa kljub temu osebuje mnogo zanimitih podatkov in ugotovitev, ki jih zelimo našim bralcem posredovati v skrajšani obliki.

Drž. tajnik je govoril predvsem o naših odnosih do drugih držav. Iz njegovega poročila je razvidno, da so se predvsem zboljšali in izdano izpremenili odnosi z ozhodnimi deželami, zlasti s Sovjetsko zvezo. Ustavil se je posebno ob ugodnih trgovinskih pogajanjih, ki smo jih sklenili s to držapo in z ostalimi ozhodnoevropskimi deželami, ki bodo moralni kmalu pokazati ugodne posledice. Tudi z LR Madžarsko so odnosti nekoliko načudili, čeprav so se naša zadnja pogajanja razbila po krovu Madžarov, ki nočajo priznati naših, posem upravičenih terjatev. Izrazil pa je upanje, da se bo tudi to v bodoče ugodno rešilo.

Naši zunanjopolitični odnosi so v zadnjem letu napredovali tudi z drugimi našimi sosedmi, zlasti s Avstrijo in Italijo. Pa tudi z ostalimi zahodnimi deželami smo v normalnih, z nekatерimi tudi v zelo dobrimi odnosih. Posebej so se letos izboljšali odnosi med nami in Združenimi državami Amerike, k čemer so pripomogli zlasti zadnji osebniki s tiki med ameriškimi in našimi najvišimi zastopniki.

V kratkem času, kar obstaja Balkanska zveza, se je sodelovanje že precej paglobilo in razširilo. Letos je bil pri nas grški kraljevski par in predsednik turške vlade g. Menderes, ustavilen je bil stalni svet ministrov treh balkanskih držav — vse to so oblike, ki samo nadalje razvijajo ugodne medsebojne odnose. Upamo tudi lahko, da bo kmalu prišlo do pomirjenja med Grčijo in Turčijo, med katerima se je razmerje nedavno skalilo zaradi ciprskega vprašanja.

Tudi z azijskimi državami imamo dobro, prijateljsko popezavo. Zlasti velja za Indijo in Burmo, pa tudi z LR Kitajsko smo vzpostavili medsebojno trdno podlago za ploden razvoj naših odnosov. Koncem leta bo maršal Lito oiskal še Egipt in Etiopijo, kar bo gotovo pomenilo še nadaljnje zbljanje naše in teh dveh držav.

Naša zunanjopolitična je bila in še vedno je dosledna in realistična, in kot taka pomeni resni prispevek k popuščanju napetosti v svetu.

V ARGENTINI ŽE SPET VRE

Prav gotovo gredo pogosti nemiri in revolucije v Argentini na račun tempramenta ameriških južnjakov. Toda to je drugovrstni vzrok. Glavni vzrok je neurejenost družbenih razmer v teh državah, slab gospodarski položaj in — kar ne gre zametavati — vmešavanje tujih interesov v notranje zadeve teh držav. V zadnjem tednu je odstopilo 18 članov vojaške junte, ki začasno upravlja državo, le dva — zastopnika katoliške smeri — sta ostala v njej. Tudi sindikati niso zadovoljni z novim položajem. Juan Peron, odstavljeni poglavar države, je izjavil, da je prišlo do krize v novi vladi prej, kakor pa je pričakoval. Za sedaj ni mogoče predvidevati razvoja nadaljnjih dogodkov, toda eno je gotovo: novi ljudje na vladi še niso niti najmanj popularni.

UDAR V BRAZILII

Tudi v drugi južnoameriški državi, Braziliji, je bilo zadnje dni vročje. Brazilsko armado je vrgla iz oblasti predsednika republike Luza, ki je prevzel oblast po odstopu Café Filha. Za novega predsednika je bil imenovan Nereu Ramos. Po poročilih iz Rio de Janeiro, glavnega mesta Brazilije, je armada izvedla državni udar zaradi tega, ker je Luz hotel onemogočiti pravilno izvoljenemu predsedniku Kubitsheku prevzem oblasti. Verjetno gre tu bolj za oschene zadeve, kajti udar ni imel večjih posledic med narodom in se ga ljudstvo niti ni udeležilo. Sicer pa so komentatorji o nastalem položaju še preuranjeni.

ZENEVSKA KONFERENCA PRED ZAKLJUČKOM

Zunanji ministri so se sporazumi, da je seja, održana zadnjo sredo, zadnja. Ker trenutno še nismo zaključnega komunikija pred seboj, ne moremo govoriti o uradnih sklepih konference. Po do-sedanjem poteku pa lahko zapoščemo, da ženevska konferenca ni prinesla začlenjenih sadov, razen tega, da je prevladoval pomirjevalni duh in da je bil ton razgovorov še dokaj miren. No, in to tudi je usneš vsaj moralni uspeh. Niso pa širje ministri dosegli sporazuma o vprašanju razorožitve, ne o združitvi Nemčije in seveda s tem tudi ne o rešitvi evropske integracije. Stanje po ženevski konferenci bi torej lahko imenovali »status quo ante« — kakor je bilo prej.

TEDEN TISKA IN RADIA

• POMURJU

MURSKA SOBOTA: V ponedeljek, 21. novembra ob 19. uri svečana proslava z »Ustavnim časopisom«: uvodni govor bo imel predsednik Sveta za kulturo in prosveto pri OLO prof. Franc Zadravec, v programu pa bo sodelovala poleg novinarjev in dopisnikov Pomurskega vestnika tuški književnik Ferdo Godina in pesnik Manko Golar. V novi kinodvorani.

LJUTOMER: V torek, 22. novembra ob 19. uri v Domu kulture »Ustni časopis«: o meniju tiska in radia bo govoril tv. Stane Praprotnik; Nastopili bodo novinarji in dopisniki našega lista, publicist tv. Ivan Kreft, pesnik Cvetko Golar, solisti Glasbeno šole in harmonikarji.

Podobno proslave bodo tudi v drugih občinskih središčih: v Lendavi predvdom v sredo, 23. novembra v Gor. Radgoni pa v torek, 22. novembra. V Radgoni bodo med drugimi nastopili tudi zvezni poslanec tv. Ivan Kreft, književnik Božidar Borko in pesnik Kajetan Kovič. Proslava pripravlja poseben odbor pod vodstvom tv. Manka Golarja.

V Teden tiska in radia bodo povsod v Pomurju pridobivali naročnike za naš časopis in revijo, posebno za Pomurski vestnik in Našo skupnost. V gimnazijah in srednjih šolah bošči pisali šolske naloge. Najboljše spise bo naš uredništvo nagradilo in objavilo. V slavnosti številki Pomurskega vestnika, ki bo izšla pred Dnevnim republiko, bomo posvetili nekaj prispevkov tudi temu pomembnemu prazniku, predvsem pa bomo seznanili naše bralec, kako nastane njihov domaći časopis.

Uredništvo

Most v Cmureku obnovljen

Preko mejne reke Mure je vezal avstrijsko naselje Mureck z Gornjim Cmurekom na naši strani velik železni most, po katerem je bil pred minulo vojno osredotočen zvahan obmejni potniški in trgovski promet. Most je postal ob vdoru okupatorja nepoškodovan, porušili pa so ga umikajoči se Nemci spomlad leta 1945. Avstriaci so most do polovice obnovili, dočim je ostala naša polovica do predlani porušena, ker jo je eksplozija mnogo bolj poškodovala. Podjetje »Konstruktor« iz Maribora je letos most dogradilo.

Ob Dnevu republike pa bo izročen svojemu namenu. S tem bo odprt nova pot v sosednjo Avstrijo. Tudi v Gornji Radgoni bo prihodnje leto dograjen novi železobetonski most, ki bo zamenjal začasnega, enosmerne, zgrajenega, pred tremi leti.

Po desetih letih bodo obnovljene razen brodov tudi vse ostale poti čez Muro, kar pozdravlja naše, kakor tudi avstrijsko obmejno prebivalstvo kot znak dobrih prijateljskih odnosov med našo državo in sosednjo Avstrijo.

NOVE KNJIGE IN REVJE

»PRLEKJAVA« —

zbornik ob 10-letnici osvoboditve

(Izdal Prlekški študentski klub, uredili Z. Tomažej, K. Kovič, V. Šandor)

Te dan je izšla iz tiska pomembna publikacija naše obrobone pokrajine — Prlekje. Prlekški študentski klub se je odločil za ureditev spominskega zbornika, ki bi ob deset letnicini osvoboditve naše domovine in tudi Prlekje prikazal njeno rast in njen razvoj na vseh področjih našega družbenega življenja. Reči je treba, da se je uredniškemu odboru v glavnem posrečilo uredništvo s široko in lepo zamiselj. V 100 strani obsežni knjigi najdemo v posebenem članku obdelano zgodovino ljudske revolucije, medtem ko se v drugem zgodovinskem pregledu srečamo s progresivnim usmerjanjem političnega razvoja v Pomurju. Sem sodi se prispevki »Prlekija« od davnine do nedavnih dñ. Vrsta kvalitetnih člankov se ukvarja z razvojem našega gospodarstva, še posebej kmetijstva, gozdarstva in elektifikacije v zadnjih desetih letih. Nadaljnji prispevki so posvečeni razvoju zdravstvene službe in socialne zaščite, ljudski prosveti, šolstvu in izobrazbi sploh, ter deležu Prlekije v slovenskem slovstvu in likovni umetnosti.

Nekaj pesmi in črtic večinoma že znanih slovenskih pesnikov in pisateljev izpolnjuje literarni del zbornika. Tako srečamo v knjigi imena Edvarda Kocbekova, Kajetana Koviča, Daneta Zajca, Marije Skorjanec, Toneta Feranca, Bratka

In je izdala zbornik naši revijalni književnosti so novosti zelo redke. V zadnjem času pa opažamo razveseljivo svežino. Presenetila nas je nova, 7. do 8. številka »Naše sodobnosti«, prijetno presenečenje pa pomeni tudi prva številka novega letnika revije »Mlada pota« v novem letniku.

V OCENO SMO PREJELI:

„Mlada pota“ v novem letniku

Predalec bi nas vedlo, ozir. prostor nam ne dovoljuje, da bi ocenjevali vsak prispevek posebej. Na splošno! Nivo prve številke je kvaliteten in na enakomerni višini. Tako v prozi, v poeziji in v esejih so zastopana imena, ki napovedujejo, nekatera pa tudi že izražajo nesporno umetniško izrazno moč in talent. Posebej velja omeniti izredno lepo notranjo grafično opremo, ki pomeni novost v naši revijalni opremi. Preprčan sem, da bodo »Mlada pota« v takih oblikah in s tako vsebinou osvojila še več bralecev v Sloveniji, kakor pa so jih do sedaj.

tetni in bodo marsikom služili v izcrpno informacijo o tej naši obrobeni pokrajini.

Omeniti je treba še izredno bogat slikovni del zbornika, lep tisk tiskarne v Murski Soboti in dostojno opremo. Zbornik »Prlekje« lahko štejemo med naše letošnje pomembne v kvalitetne publikacije.

Prva številka „UTRINKOV“ je med nami

Pred menoj leži prva številka »Utrinkov« s po nekaj kvalitetnimi pesnicami oziroma črticami. Ker so to literati — domačini, nas čudi, da ne najdemo med njimi pesnika Cvetka Golarja. To je zatočno pomajkljivost zbornika, vendar tako kakor je pomajkljivida, da ni med članki iz družbenega življenja in odnosov razprave o vinčarskih odnosih, ki so bili vedno eden od najbolj perečih gospodarskih in družbeno-političnih problemov Prlekije in so deloma še danes. In če smo že pri napakah zbornika, moramo omeniti tudi odsotnost člankov o telesni

programu, pravzaprav več o načrtih kot o programu. Letos se je krožku na Ekonomski srednji šoli, kjer so se »Utrinki« prvič pojavili, pridružila še gimnazija, kajti opredeljeno je, da se zberi pomurski literati okoli osrednjega glasila in prav zato vabimo mlade ljudi iz vsega Pomurja, da se nam pridružijo, da bomo lahko s skupnimi močmi dosegli cilj... s svojim glasilom postaviti temeljne kamne bodoči pomurski reviji.

Lep in mogreno cilj. Se lepsi zato, ker ga želijo dosegči mladi.

Toda tudi odgovoren, in dosegljiv samo preko vztajnega, nenehnega dela, tudi kritičnega dela, ali pa morda samo preko kritičnega dela.

In že sem pri pesmih. Večinoma znana imena: Milan Erjavec, Silv Valpatič, Milan Horvat, Jože Otaj, pa še G. J. Naj zapišem o njih, da imajo vse svojo osebno noto in da je te note še največ v Erjavec in Valpatičevi, čeprav pazita tudi ona dva kakor vse ostali vse premalo na čistost rim, na obliko, na jezik. Piliti in še piliti je treba. V pesmih

Zbori volivcev — ocena našega političnega dela

Ali v Nedelici res nočejo

ELEKTRIKE IN NAPREDKA?

ki zaradi neaktivnosti (saj niso niti člani SZDL!) niso bili izvoljeni v novi občinski ljudski odbor, je le prislo do pametnih predlogov. Sicer počasi in ne zlahka, saj so iz neke skupine prihajali naravnost hujški v vzklik, da »ne rabimo nobenega krajevnega odbora«. Vendar je zmagala pametna razsodnost vecine nedeljskih volivcev.

Razbijalni poskus posameznikov pa je posebno prisel do izraza ob poročilu elektrifikacijskega odbora. Vecina prisotnih je poročila pametno poslušala. Toda ko je poročevalec našel — in e in prosil pomoči, se ti niso utegnili oglašati. Glavno besedilo je prevzel I. Gjerkeš v nadvse vnetos zatrjeval, da ni nihče za elektriko in da bi prav zares rad videl, kdo so tisti, ki hočejo elektriko. Predsedstvo zbornika je nekje v tej vasi.

Razbijalni poskus posameznikov pa je posebno prisel do izraza ob poročilu elektrifikacijskega odbora. Vecina prisotnih je poročila pametno poslušala. Toda ko je poročevalec našel — in e in prosil pomoči, se ti niso utegnili oglašati. Glavno besedilo je prevzel I. Gjerkeš v nadvse vnetos zatrjeval, da ni nihče za elektriko in da bi prav zares rad videl, kdo so tisti, ki hočejo elektriko. Predsedstvo zbornika je nekje v tej vasi.

Razbijalni poskus posameznikov pa je posebno prisel do izraza ob poročilu elektrifikacijskega odbora. Vecina prisotnih je poročila pametno poslušala. Toda ko je poročevalec našel — in e in prosil pomoči, se ti niso utegnili oglašati. Glavno besedilo je prevzel I. Gjerkeš v nadvse vnetos zatrjeval, da ni nihče za elektriko in da bi prav zares rad videl, kdo so tisti, ki hočejo elektriko. Predsedstvo zbornika je nekje v tej vasi.

Nemogoče je misliti, da so ljudje v Nedelici proti električni. Da so proti napredku. Prav tako je nemogoče, da večini nedeljskih volivcev ne bi bilo nič mar za volitve odbornikov novega krajevnega odbora. Nasprotno! Pogovori s posamezniki kažejo veliko zanimanje in skrb mnogih ljudi v Nedelici za današnje probleme in tudi pripravljenost sodelovanja na vseh področjih. Toda vprašajmo se ob tem, kdo so vendar tisti, ki ne dovoljujejo poštenjakom do besede na zborih volivcev? Je res potrebno s kričanjem siliti kmete v nekaj, kar je proti njihovim koristim in sploh zdravi pameti? Kako so torej nameni govornikov, kot je omenjen na zadnjem zboru?

Na vsa ta vprašanja bo treba najti odgovor. Dobili pa ga bomo le z upornim in vztajnim političnim delom med ljudmi v Nedelici. Socialistična zveza bo moralna to ponovno in krepleno začasno.

Vprašanje morebitne okrajinske kmetijske postaje bo lažje rešiti, ko bo o tem sprejet ustrezno imenje v republiškem merilu, menim pa, da bi le bilo prav, seznamiti se z organizacijo in delovanjem kmetijske postaje sosednjega čakovskega okraja. Toda v tem več v eni prihodnjih številk našega lista.

Na koncu še enkrat: naša pokrajina je izrazito kmetijska. Zato menim, da bi kazalo pri Okrajnem ljudskem odboru izvoliti samostojen Svet za kmetijstvo. Sodim, da bi bilo delo takega sveta učinkovitejše od dela sedanjega odbora za kmetijstvo, ki deluje v okviru sveta za gospodarstvo. Ker

Mesta in vasi naj se razvijajo načrtno

Malih stanovanjskih hišic se v mestu ne izplača graditi. Predložen je osnutek novega zakona o stanovanjskih zadrugah.

Nikoli se ni tako pospešeno gradilo kakor po osvoboditvi. Temu je vzrok veliko pomanjkanje stanovanj. Nekatera stanovanjska in gospodarska poslopja so dotrajala, zato smo jih morali obnoviti ali porušiti in zgraditi nove. Največ pa je vplivalo na gradnjo malih stanovanjskih hišic ugodno kreditiranje s strani države, da bi tako vsaj del no omilili stanovanjsko krizo.

Pri nenačrtini graditvi — za primer navajamo M. Soboto — pa so se pokazale nekatere pomanjkljivosti. Delavci in nameščenci so gradili ob robu mesta, ker je bilo treba graditi v središču mesta večje zgradbe, česar pa delavci in nameščenci niso zmogli. Nastajale so nove ulice, zazidana so bila najboljša zemljišča v okolici mesta. Gradnja malih stanovanjskih hišic smo dopuščali, ker so bile take hišice do kaj hitro dograjene in sprostne za vseleitev, na drugi strani pa so želeli za dograditev takih hišic potrebnimi krediti samo v višini od 500 do 800 tisoč din, ker so nekaj sredstev zbrali lastniki hišic sami v obliki materiala ali lastnih denarnih sredstev.

Na ta način se je M. Sobota močno razširila in zavzela rodovitne površine v okolici mesta, dočim je ostalo središče mesta tako kot je bilo. Posamezne parcele v mestu so ostale nezazidane. Pri vsem tem pa se je pojavila še druga nevšečnost. Ko je delavec zgradil hišo, je zahteval od občine, da mu uredi vse ostale komunalne naprave, ki so v mestu potrebne. To so: elektrika, vodovod, kanalizacija, cesta, pločnik itd. V Sobotu so nastala ob robu mesta cela naselja. Mesto s 6000 prebivalci mora vzdruževati preko 15 km ulic. Če pri vsem tem upoštevamo še razsvetljavo in drugi komunalni naprave, je razumljivo, da mestna občina s svojimi dohodki ne more kriti vseh potreb. Na enaki površini, kot jo zavzema M. Sobota, lahko stoji mesto s 40.000 prebivalci.

KAKO BOMO ZIDALI V BODOČE?

Republiški urbanistični svet je izdelal osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah. Po tem osnuteku začeta se lahko združijo posamezni interesi v stanovanjsko zadrugo in skupno gradijo stanovanja v bloku, ki ga smejo postaviti kjerkoli v mestu. Deleže v to zadrugo lahko plačajo v gotovini ali z materialom. Na ta način bodo člani zadruge poskušali zbrati čim več lastnih sredstev. S posebnimi pravili bodo določili vprašanje lastnine. Zadruga bo lahko najela investicijski kredit, ki ga bo odplačevala v obrokih. Stanovanjska zadruga bo dobivala tudi vso materialno podporo od države. V bodoče bo treba na vsak način omogočiti kredit takim interesentom, ki se bodo odločili za kolektivni način gradnje stanovanjske hiše. Mesta bodo imela s tem manj izdatkov za komunalne naprave.

KAKO PA PO NASIH VASEH?

Tudi po naših vaseh ugotavlja svet nenačrtino pri gradnji in s tem precejšnjo gospodarsko škodo. Vasi v ravniškem delu Pomurja so lepo strnjene, vendar se v zadnjem

prevladuje ljubezenski motiv ali pa je avtor zaposlen s samim seboj. (Horvat, Olaj). Posrečeni so epigrafi.

V prozi si utirata pot dvecej da-lec pred ostalimi Drago Grah in Alfred Matič. Pri objavlja črtico Ob zapisenem mlinu. V njej obravnavata razpoloženje nezakonskega otroka, »fačuka«, do okolice in materje. Dejanje sega menda v ...žnjo preteklost. Snov je dobro obdelana, s prijemom, v katerem slutim moderne avtorje, z lirično pripovedniško močjo, ki obeta. Oblikovno bi se dalo še kaj popraviti. Matič rije v črtici: »Večer v januarju« družino, zlasti otroke, ki se spominjajo očeta, in ko se oče nenadoma pojavi kot pogrebni ujetnik. Matič ima izraziti smisel za epiko.

Prijetno so pisani tudi Verimi spomini »Iz moje mladosti«, ki se nadaljujejo. O. N. objavlja »Drobec iz nenapisanega življenjepisa« ki bi kot motiv zaslužil širo obdelavo. Nekakšna pesem v prozi je Igorjev »Pogovor s samim seboj«.

Številko zaključuje komentar k neki šahovski partiji.

Nehvaležno je, to mi bo vsakdan priznal, pisati prognoze o avtorjih, posebej še o avtorjih, ki začenjam svojo literarno pot, ali pa o reviji, ki daje tem avtorjem zatočišče, rane same prognoze, tudi sodbo je težko zapisati. Toda splošen vtis o tej prvi številki je ugoden. Seveda ... marsikaj bi lahko bilo še boljše...

Pa še ena pripomba: ali bi se na slednja številka ne mogla natisniti v tiskarni?

Franc Šrimpf

je preprečil, da bi postal privatni obrtnik kapitalist.

Lani smo mnogo razpravljali o tem, da bi uvedli družbeno upravljanje tudi v privatno obrt. Že samo razpravljanje o tem je vplivalo na obrtnike tako, da so začeli odpuščati delovno silo. Tako reagiranje privatnih obrtnikov na razpravo je uvedbi družbenega upravljanja je bilo nepravilno in škod-

enačena. Davčna politika privatne obrti ne sme biti taka, da bi ti privatniki bili prisiljeni opustiti obrt zaradi davka, ali pa da bi se samo zaradi tega vključili v družbeno obrt. Izenačiti se morajo družbene obveznosti privatne in družbenih obrti, prav tako dajatve za zaprskano delovno silo. Tako se bosta oba sektorja pomirila na enako-pravnih osnovah.

Prof. Stefan Rous:

Usoda arhiva bivše meščanske šole v Lendavi

Na predavanju »Ljudske univerze v Soboti 31. okt. t. l., ki ga je imel tov. Guščar o naših umetnostnih spomenikih, je med diskusijo prislo po pogovoru o arhivih. Bilo je sproženo vprašanje madžarskega arhiva, ki se nahaja nekje v Mariboru. Ob tej priložnosti je bil omenjen tudi arhiv ljudske meščanske šole, ki je baje imel bogate podatke o načinu madžarizacije naše pokrajine. Ker sem bil slučajno o 20. aprili 1941. l. na tej šoli in arhiv ter bogato šolsko in prosvetno knjižnico videl, bil priča njegove usode, bi rad zadevo opisal tako, kakor se je odigravala.

Pred okupacijo, vse do 6. aprila 1941. sem bil nameščen v Mariboru, odkoder sem bi takoj po okupaciji pregnan. Odsel sem v Lendavo.

V šoli sem našel Stefana Lutarja, sedaj upok. upravitelja. Ogledal sem si šolo in naslednji dan sva začela s poukom kar v slovenščini. Saj otroci - dijaki drugega jezika niti dobro niso znali. Približno 40 minut sva govorila slovenski, potem pa 15 minut lomila madžarski. Solsko leto sva zaključila 15. junija s formalnimi izpitimi in spričevala.

Po popoldnevi sem si ogledoval lepo urejeno knjižnico in arhiv, ki ga je imel vzorno urejen način. Dočim je bil arhiv, sedaj upok. v Mariboru. Arhiv in knjižnica sta bila spravljena v šolski zbornici. Bili sta dve polni omarji. Urejen je bil po letih. Madžarski ločen od slovenskega. Knjige je bilo šest velikih zaprtih omarjev. Knjige so bili nekateri zapiski M. Kralje, ki se je vneto bavil z zgodovino našega šolstva, kakor sem mogel spoznati po zapiskih. Imel je tudi lastnoročno risane karte šolskega omrežja z označbo najstrenjših šol pri evang. in pri katol. farah. Cele popoldneve sem posedaval in si ogle-

doval zapiske.

Ko sem nekoga julijskoga popoldne spet prisel, sem videl zbornico odprtjo in madžarske oficirje, ki so brskali po knjigah. Vprašal sem, kaj želijo. Odgovorili so, da so učitelji - rez. oficirji iz Šopronskih okolic - Hrvati in bi radi čitali slovenske knjige. Ko so si izbrali nekaj knjig, so odšli. Pospal sem razmetane knjige, zaklenil in odšel k služilcu. Ta me je prosil naj stopim na okraj in začetiščim knjižnico. Tam sem dobil odgovor, da je bolje, če jih kdor odnesete v bero, ker bodo itak še v mlini na kup v kleti.

Ob osvoboditvi je bila v soli bolnišnica.

V tistem viharem časa je izginilo še tisto,

kar je ostalo. Služitelju se je posrečilo rešiti samo šolske kataloge.

Baje imajo nekateri lendavski meščani nekaj arhivalij. Ni mi znano, kako so prišli do njih. Bržkone bodo to arhivalije z občinskih uradov. Po prihodu Rdeče armade je bila staro občino opuščena in smo nekaj tednov uradovali v dragem posloju, ker je bila staro občinska hiša od zaveznih bomb, ki so padle na dvorišče in v bližnji sosednji močno poškodovana. Gotovo so domačini stikali po opuščeni občinski hiši in marsikaj odnesli. Vsi, ki smo bili tiste prve dni zaposleni na obnavljajočem se gospodarstvu in uradovanju, nismo imeli časa misiliti na to važno zadevo. Moram reči, da so tiste prve dni bili celo taki ljudje, ki so svetovali, naj bi grad razstrelili, če da je fevdalni ostank.

Naj se reče, da je bilo dobro služiti industrijski šoli belih rudarjev. O staročnosti Egipčanov, Grkov, Rimljakov in drugih narodov antike imamo ohranjene zapiske na papirusih, pergamenih in glinastih ploščicah, ki so nam jih ohranili v piramidah ali imamo zapiske na obeliskih. Mladi narodi pa, ki smo doživljali razne viharje, ki so vršali preko naše domovine, pa nismo pazili v usodnih časih na naše zapiske, ki bi nam pričali o naši preteklosti in kulturni rasti. V prihodnje moramo to upoštevati enako, kakor so to delali naši predniki.

TA TEDEN OB ROBU:

KAJ NAM PA MOREJO ...

V M. Soboti imamo police, bolnišnico, olepševalno društvo, higieno inšpekcijsko, v kratkem pa bomo dobili tudi novo bencinsko skladisko.

Pred približno 6 meseci je posebna komisija določala mesto za postavitev novega bencinskega skladiska. V komisiji so bili zastopniki zgoraj navedenih in še nekaj drugih ljudi. Mnenja so se krizala. Podjetje »Petrol« iz Ljubljane je vztrajalo na tem, da postavi skladisko v Kološevski ulici in pika. Protesti od vseh strani. Bolnišnica, higienika inšpekcijska, olepševalno društvo, policijski id. Brez uspeha. Vso stvar so nekateri podzgali še z gospodarskimi ko-

rismi, ki bi jih imela Sobota od tega skladiska. Prav. Ne bo pa napak, če vso stvar se enkrat premislimo, da se ne bo zgodi tako, kot z lokacijo novega stanovanjskega bloka na Lendavski cesti, kajti — po toči zvoniti je prepozno (če že ni?).

Kološevska ulica je res idealno mesto za vgraditev bencinskih tankeri in črpalk, ker je v neposredni bližini kološevske, idealno osaj za investitorja, toda temu nasprotujejo predosem te stvari: bolnišnica, park in središče mesta.

Zdravstveni predpisi določajo, da smemo graditi podobna skladiska 300 do 1000 m od poslopja bolnišnice. Tudi olepševalno društvo ne more nikakor pristati na to, da bi imeli o bližini parka opravka z bencinskimi hlapi, vendar tako ni v interesu tistih, ki težijo za tem, da se razvije Murska Sobota načrtno, da postavimo to skladisko v neposredno bližino središča mesta. K temu temu n'j bo protutež gospodarsku korist skladiska? Menda ne bi bilo neumestno, če bi stalo to skladisko nekeje na drugi strani železniške proge, kakor so to predlagali tudi nekateri člani komisije, ki je določala mesto skladiska. Tudi v drugih mestih imajo podobna skladiska, n. pr. v Osijeku, pa so jih kratkomalo postavili tja kar mor spadajo — na periferijo. Samo zaradi tega, da bodo imeli naši možkarji kar najbolj pri roki bencin »fajcerje«, pa menda ne bomo ovrgli vse dejstvo, ki gorovijo proti določeni lokaciji.

Ta prostor je kaj pripravljen za postavitev stanovanjskega bloka. S primerno stanovanjsko hišo bi nekako zamašili preveliko praznino in ustvarili harmonično celoto Kološevske ulice.

Murska Sobota je mesto, ki se močno razvija in se bo še razvijalo. Da pa ne zgubi na svoji mikročnosti, smo odgovorni psi. Kaj bodo rekli zanamci, če se bodo mogoče že čez nekaj desetletij ali pa se prej morali ukvarjati s stoarmi, ki bodo pleđali naše nepreudarnosti? Postavitev takega skladiska terja gotova sredstva, ki jih ne bomo ne imeli, ne sedanji investitorji zvili iz trte, da bi kdaj v prihodnosti selili skladisko ali — Mursko Soboto.

Prav bi bilo, če bi slišali zvon tudi z druge strani, namreč, glas tistih, ki se nekako privolili v to. da gradijo »Petrol« na tem mestu, kjer so že začeli. Če bo ostalo tako kot je, bodo oni, ki gradijo skladisko kljub vsem protestom lahko mirne duše peli ono znano: Kaj nam pa morejo...?

Murška Sobota je mesto, ki se močno razvija in se bo še razvijalo. Da pa ne zgubi na svoji mikročnosti, smo odgovorni psi. Kaj bodo rekli zanamci, če se bodo mogoče že čez nekaj desetletij ali pa se prej morali ukvarjati s stoarmi, ki bodo pleđali naše nepreudarnosti? Postavitev takega skladiska terja gotova sredstva, ki jih ne bomo ne imeli, ne sedanji investitorji zvili iz trte, da bi kdaj v prihodnosti selili skladisko ali — Murško Soboto.

Ce hočemo razvijati obrtno dejavnost, moramo posvečati več pozornosti vzgoji kadra. Danes je v obrti premašno vajec. Pri sprejemaju vajence v uk. moramo gledati predvsem na to, da imajo učenci 4 razredne gimnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpisano splošno izobrazbo vajencev. Vajenskim šolam primanjujemo rastredu ginnazije. Splošna izobrazba omogoča naši mladini, da se tudi strokovno izpopolni do zadovoljive višine. Proučiti moramo tudi strokovno šolstvo. Letos je sklenjenih komaj 10% učnih pogodb s predpis

Rezultat kombiniranega gnojenja z umetnimi gnojili:

Več boljšega sena in otave

Če pravilno gnojimo z umetnimi gnojili, povečujemo pridelke in tako tudi svoje pridelovalne uspehe; z umetnimi gnojili pa ne povečujemo pridelkov samo količinsko, marvec tudi kakovostno, kar je se posebej važno.

Okrajna zadružna zveza v M. Soboti je hotela posredovati kmetovalcem točna napotila za uporabo umetnih gnojil, zato je organizirala poskuse, da bi z njihovo pomočjo lahko dala odgovor na vprašanje: s katerimi gnojili bomo v naših razmerah dosegli najboljše rezultate, kdaj jih naj uporabljamo in v kakšnih količinah.

Najbolj primerno je, če gnojimo našim travnikom v jeseni in zgodnji pomladi, zato se bomo tokrat omejili na rezultate, ki smo jih pri gnojilih poskusih zabeležili na travnikih.

Katere rastline rastejo na travnikih?

Pri izvajjanju gnojilnih poskusov smo hkrati analizirali tudi rastlinski sestav travnikov, da bi tako lahko ugotovili, koliko smo ga že izboljšali z boljšimi travami in detljami. Ugotovili smo, da zavzemajo na travnikih največji odstotek rastlinstva razni pleveli, med katerimi prevladujejo: zlatica, zvončice, ivančičica, kozja brada, kadulja, kukavičja lučka, strašnica, kislica, trpotec, potrošnik, divje korenje in pastinak, na nekaterih travnikih pa zelo nevaren plevel jesenski podlesek itd. Že iz tega se da sklepati, da so naši travniki kakovostno zelo slabi, saj nam pleveli ne morejo dati krme, ki bi imela primerno hranično vrednost. Nasplohno še tedaj, če jih pokladamo živini v svežem stanju.

Dobre trave so zelo slabo zastopane na naših travnikih, pa še tiste, ki tam rastejo, so zelo slabe kakovosti; na vlažnih travnikih prevladuje medena trava, ki je nekako na meji med pleveli in travami. Od dobrih trav prevladujejo predvsem visoka pašovka, travniška bilnica, pasja trava, razne stoklase, travniška latovka, angleška ljuljka, italijanska ljuljka, mačji rep, pasji rep, lisičji rep in dišeca boljka, manj zlati ovsenec, na vlažnih travnikih pa srakoperc, ki je slabše kako vosteni.

Od metuljnic so v glavnem zastopane travniška detelja, nokota, hmeljska lucerna, bela in švedska detelja; vendar pa detelje zavzemajo le majhen odstotek rastlinstva na travnikih. Zato je nujno potrebno, da naše travnike obogatimo z detljami in dobrimi travami, kajti le tako bomo lahko izboljšali vrednost krme; to pa bomo lahko dosegli samo s smotrnim gnojenjem — ne samo z umetnimi gnojili, marvec tudi z dobro pripravljenim hlevskim gnojem in kompostom, z apnenjem zemlje in s pravilnim oskrbovanjem travniške ruše.

Kakšni so rezultati poskusov?

Poskusi so bili izvedeni v Markiševih, Gorici, Krogu, M. Soboti, M. Črncih, Stročji vasi, Čapca in Križevcih pri Ljutomeru, pri Vidmu in Negovi — na zemlji različnih vrst in kakovosti. Le tako smo lahko dognali učinek umetnih gnojil na različnih tleh.

Umetna gnojila smo trosili spomladi, na hektar 200 kg nitromonkala (kalkamonsalpetra, apnenega amonijevega solitra), 200 kg štiridesetodstotne kalijeve soli in 500 kg superfosfata ali na kontrolno enoto, ki je merila 50 kub. metrov, 0,6 kg nitromonkala, 0,60 kg štiridesetodstotne kalijeve soli in 1,5 kg superfosfata — vsako gnojilo posebej ali kombinirano. Rastline potrebujejo vse rastlinske snovi v pravilnem sorazmerju, zato je še posebej važno, katera mešanica je prinesla najboljše rezultate. Oglejmo si spodnji tabeli!

Povprečen pridelek sena pri 10 poskusih:

pridelek v kilogramih

gnojeno z	na parceli	na hektar	povečanje v %
O	9,5	5170	100
N	12,6	4200	132
P	10,4	3470	110
K	10,4	3470	110
NP	15,2	5070	160
NK	15,5	4500	142
PK	12,2	4070	129
NPK	16,1	5580	170

Povprečen pridelek otave pri 10 poskusih:

pridelek v kilogramih

gnojeno z	na parceli	na hektar	povečanje v %
O	6,48	2180	100
N	8,50	2840	150
P	9,10	3040	139,5
K	8,06	2685	125
NP	10,94	3640	167
NK	9,30	3100	142
PK	10,26	3410	157
NPK	12,50	4165	191

O = negnojeno; N = nitromonkal; K = 40-odst. kalijeva sol; P = superfosfat.

Iz tabele je razvidno, da smo dosegli največji uspeh z dodajanjem vseh gnojil. Dobro se je obnesla kombinacija nitromonkala in superfosfata. Opazili smo tudi, da je učinek superfosfata pri otavi odstotno večji, predvsem zaradi tega, ker smo poskuse izvajali v času od 27. aprila do 3. maja. Če bi gnojila trosili prej, bi bil pridelek sena prav govor vseči.

Če primerjamo pridelek na polno gnojenih in negnojenih parcelah, potem lahko ugotovimo, da se je na polno gnojeni parceli povečal pridelek sena za 2.210 kg in otave za 1990 kg, skupaj pa 4.200 kg izdatne krme, ki je vredna 42.000 din, če računamo kg sena ali otave po 10 dinarjev.

Pri ceni 9 din za nitromonkal, 6 din za superfosfat in 5 din za 40-odstotno kalijev sol veljajo gnojila, ki smo jih uporabili v zgoraj označenih količinah, 5.800 din. Cisti dohodek (razen stroškov prevoza in trošenja) znaša potem takem 36.200 din po hektarju.

Pri tem nismo upoštevali večje hranilne vrednosti sene in otave, vrednosti, ki je ni mogče oceniti v denarju; nastala pa je z izboljšanjem rastlinskoga sestava travnikov, saj se je na vseh, s superfosfatom gnojenih parcelah močno razvila hmeljska lucerna in druge metulnjice, ki imajo veliko krmino vrednost.

Na pobudo OZZ v M. Soboti je popisala tudi Kmetijska zadruga v G. Petrovcih vso mladino, ki želi obiskovati kmetijsko nadaljevalno šolo. Iz Petrovec, Ženavelj, Stanjevec in Neradnovcu se je prijavilo komaj 8 mladih ljudi in še ti so samo iz Neradnovec. Ne razumemo zakaj kmetovalci niso vpisali svojih otrok in zakaj si mladina sama ne prizadeva izpopolniti svojega strokovnega znanja. Izdatki za šolanje so malenkostni, saj bo dal pomoč

Izobraževanje kmečkih ljudi - vse večja potreba

V sredini oktobra letos so založili v Veržej šolanje v dveletni kmetijsko nadaljevalno šoli. V obeh letnikih so imeli praktični in teoretični pouk. V prvem letniku so poslušali učenci predavanja o sestavi zemlje, o obdelavi itd. V drugem letniku so se učili o živinoreji, sadjarstvu, poljedelstvu. Posebno zanimiva so bila predavanja o poljedelstvu, kjer so bili učenci najbolj doma. Delo na polju, ki ga dodobra poznavajo, so tako vsklajevali s teoretičnim znanjem. Od praktičnega pouka, ki je bil ob vsakem važnem delu, so učenci mnogo pridobili. Med šolanjem so si ogledali tudi napredna kmetijska gospodarstva. Bili so v Rakičanu, Beltincih in na Podgradju. Ogledali so si tudi Tovarno mlečnega prahu v M. Soboti.

Skoda, da ni bilo dovolj časa, da bi predvideno snov bolj podrobno obdelali, saj gozdarstva, vrtnarstva

S. Horvat

Želja po znanju naj bo močnejša od starokopitnosti

OLO. Starši sami bi morali navajati svoje otroke k temu, da bi se vpisali v to strokovno šolo, vendar je narobe: starši mladino odvračajo od šole. Pri vsem tem pa še vedno drži, da je starokopitnost močnejša od sponzni.

Tisti mladinci in mladinke, ki na kakršenkoli način čutijo potrebo po znanju, naj se še prijavijo. Pouk v kmetijsko nadaljevalni šoli bo do 15. marca 1956. S. A.

CIPOLIT - obet pomurskega opekarništva

Nikolaj Ganž, obratovodja opekarne v Lukavcih, o svojem izumu

So ljudje, ki z večjim ali manjšim uspehom izboljšujejo delo v tovarnah, na polju ali kjerkoli drugje.

Nikolaj Ganž, obratovodja opekarne v Lukavcih pri Ljutomeru, je tak človek. Pred kratkim sem ga obiskal, da bi mi povedal kaj o svojem cipolitu, ki ga poznajo že daleč po naši domovini.

Kako se je vsa stvar odvijala in koliko je bilo truda, vse to bo povedal našim bralcem tov. Ganž sam.

Po večmesečnem prizadevanju in z občutnimi stroški se mi je posrečilo iznajti popolnoma nov način izdelovanja eno in dvo-rezne strešne opeke. Glina, premogov prahl,

se posuši v 48 urah (navadni strešnik v 10–12 dneh). Opekarne v Lukavcih ima za sušenje strešnikov 76 tisoč okvirčkov. Po starem načinu izdelave opeke je mogoče te okvirčke ponovno uporabiti še po 10–12 dneh. Za proizvodnjo cipolita bi bilo potrebno največ 15 tisoč okvirčkov, ker se nova opeka hitreje suši. Z malim računom lahko ugotovimo, kolikšna bi bila razlika v proizvodnji med starim in novim načinom izdelovanja strešnika v enem samem letu. Seveda so potrebne investicije, toda to je malenkost v primerjavi z uspehom, ki bi ga lahko

pomoč. Križevska opekarne mi je dala na razpolago delovno silo in nekatere tehnične pripomočke, prav tako tudi okvirčke za izdelavo vzorcev za razstave in razne opekarne v Sloveniji in Hrvatski, katerim sem poslal opeko na ogled. Zahvaliti sem moram tudi tov. Radu Pušenjaku, predsedniku Obč. LO v Ljutomeru;

posredoval je pri ljutomerski opekarji, da je prevzela stroške za vlaganje modelov, — v glavnem pa — saj veste, kako je s takimi stvarmi.

Prosil sem že pri Združenju industrije gradbenega materiala v Ljubljani in pri Zveznem središču za pospeševanje proizvodnje, vendar še nisem dobil nobenih pozitivnih zaključkov.

Tako nekako sva zaključila najin razgovor. Poslovil sem se in mu želel uspeh.

Vsa stvar pa potrebuje še nekaj misli, da bo dobila videz bolj zaključeno celote. Novi način izdelave strešne opeke, ki ga je uvedel tov. Ganž, lahko marsikaj spremeni v našem opekarništvu. Ce bi vsi opekarniški obrati v Pomurju uveli izdelavo cipolita,

bil bi to brez dvoma velik gospodarski uspeh že samo zato, ker bi prihranili vsako leto neven kugonov premoga. Ne bi bilo napak, če bi kdo od naših gospodarstvenikov dal analitičen prikaz, kako bi se ta stvar obnesla v obliki proizvodnje, investicij in dobička. jm

V Ljutomerski opekarji so izvedli občni zbor sindikata

V soboto 5. novembra so imeli člani sindikata Opekarske Ljutomer občne zbirke. Občnemu zboru sta prisostvovala predsednik Okr. sindikata sveta in ljudski poslanec tov. Viktor Pintarič in tajnik Občinskega sindikalnega sveta tov. Feuš.

Člani upravnega odbora so poročali o delu organizacije in kritično ocenili nekatere nepravilnosti v podjetju.

V živahnih razpravah po poročilih so razpravljali člani sindikata o gospodarskih in političnih vprašanjih, o povečanju proizvodnje v opekarji in opozorili nekatere člane na disciplino, ki je potrebna, če hočemo, da bodo medsebojni odnos

Vžigajoči razpravi po poročilih so razpravljali člani sindikata o gospodarskih in političnih vprašanjih, o povečanju proizvodnje v opekarji in opozorili nekatere člane na disciplino, ki je potrebna, če hočemo, da bodo medsebojni odnos

daljen vsega 1 km, le navoziti bi ga bilo treba, obenem pa očistiti obcestne jarke.

Upajmo, da bomo s krajevnim

obdornim končno dobili organizatorja vseh teh del, uspeh pa bo, če bomo vsi za delo prijeti. F. S.

Na občnem zboru so izvolili tudi upravni in nadzorni odbor ter dele-

gate za občinski singularki svet. Izvolili so tudi tričlansko komisijo, ki bo sodelovala pri najemanju in odpuščanju delovne sile.

Novi odbor bo tudi v bodoče vo-

dil sindikalno življenje tako, da bo

postała Opekarna Ljutomer vzor

ostalim kolektivom.

PERTOČA

Letos spomladi je bila ustanovljena mladinska organizacija v Pertoči. Na stanku, ki je bil pred kratkim, so sklenili, da bodo v zimskem času priredili nekaj igral. Mladinci bodo obiskovali tudi tečaje v gospodarska predavanja. Lani so pokazali lep uspeh nekateri mladinci in starejši ljudje iz Večeslavca pri organizaciji kulturnih prireditev.

Ni bilo prav, da niso poklicali za stopnikov mladine iz Pertoča na stanku, ki ga je sklical občinski odbor LMS Cankova. S tem niso nikar dokazali, da mladine v Pertoči ni, da je nedelavnina. Udeležba na takih setankah bi bila pertočki mladini v prid, saj bi se seznamila s političnimi in gospodarskimi dogodki pri nas in po svetu.

Posnemajte jih!

Bilo je jesensko popoldne, ko so s prijateljem po kratkem sprehodu stopila v gostišče »Prekmurec« v M. Soboti. Zadovoljna sva bila s postrežbo tudi lokal name je bil vseč. Vsela sva k prosti mizi v krovu. Pri sosednjih so sedeli neki očanci in ženice in kramljali o vseh mogočih domačih zadevah. Kramljanje pri vseh mizah je bilo dokaj živahno, do kjer se niso nenadoma odprla vrata. Vstopil je dobro razpoljiti mlad fant krepke postave. Na vitez mu ne bi nihče prisoul, da je mladoleten. Ustavlil se je pred točilno mizo in naročil brizganec. V desni roki je držal ves zmečkan stotak, kar placa. Vso zade

Starši morajo biti otroku za vzgled

Solski odbor postaja tudi pri nas v goričkih Križevcih važen činitelj v družbenem upravljanju šolstva in se vedno bolj uveljavlja. Samo red povедano, pa so se vrnili v odbor tudi takšni ljudje, ki jim je bilo verjetno le za funkcijo, sedaj pa ne delajo in se na seje ne prikažejo (verjetno je to tudi drugod).

Na zadnji seji smo sestavili program za prihodnje leto in še razpravljali o materialnih in vzgojnih problemih šole. Tako smo pa splošno ugotovili, da večina otrok nima v svojih starših dobrega in potrebnega vzgleda, ki je eden najmočnejših vzgojnih sredstev. Otroci morajo pogosto poslušati prepire, prepletene s kletvicami in drugimi neprimernimi besedami, gledati pretepe med starši, česar pa je največkrat krv alkohol. Pri nas se je zelo razpasla navada, da starejši tudi v prisotnosti otrok govorijo o stvareh, ki jih ne bi smeli slišati.

Starši otroke preveč izkorisčajo pri delu, saj mnogi komaj pridejo domov iz šole in že morajo prijeti za delo. Za učenje in pripravljanje analog preostane solarjem le večer, ko so izmučeni. Najbolj pa trpe sveda otroci, ki služijo, ker si morajo prisluziti hrano, obleko in kakšen dinar. Zgodilo se je celo, da je

Pri Vidmu se pripravljajo za Dan republike

V videmski občini se v vseh treh šolskih središčih vneto pripravljajo na dobrodošlo proslavitev Dneva republike. Glavna proslava bo 29. novembra pri Vidmu. Na programu je najprej budnica, potem parada gasilcev. Predpoldne bodo na trgu razvili tudi prapor sindikalne podružnice poljskih delavcev domačega posestva.

Kulturno prireditev pripravljajo učitelji in bo v dvorani Zadružnega doma. Na sporednu so zborne recitacije, koncertne točke godbe na pihala iz Bučkovca in televadni nastop šolske dece.

Na to pomembno proslavo že sedaj opozarjam prebivalce naše občine, saj želimo, da bi jo obiskali kar najbolj množično in se tako zopet izkazali.

Obisk ljubljanskih lutkarjev pri Gradu

Pred kratkim so nas obiskali lutkarji SNG iz Ljubljane. Škoda, da je bila predstava v razredu, kjer ni bilo dovolj prostora za vse otroke. Otrokom so prikazali tri veselje zgodobice. Takih predstav si želimo še več, saj jih imajo naši podeželski otroci le redko kdaj priložnost videti.

Nedavno smo imeli pri Gradu več predavanj. V tednu Rdečega križa je bilo predavanje o pomenu Rdečega križa, predaval je učitelj tov. Lorbek. V društvu so sprejeli tudi nekaj novih članov.

Tudi v zvezi z obletnico OZN je bilo pri nas predavanje. Predavatelj je seznanil okoliške ljudi, kakšen pomen ima ta mednarodna organizacija.

Za proslavo Dneva republike se vneto pripravljamo. Mladina, šol-

20.000 prebivalcev in en sam zdravnik

V lenarski komuni, v sosednjem mariborskem okraju, je že nekaj časa nastavljen samo en zdravnik, ki ni kos potrebam obširnega okoliša. Pri opravljanju službe se mora posluževati avto-taksi, s čemer se zdravniške usluge občutno poobražajo.

Prav bi bilo, če bi prišel na zdravstveno postajo v Zg. Ščavnici še en zdravnik, ali pa da bi v Zg. Ščavnici ordiniral vsaj dvakrat tedensko zdravnik iz Čapč. Svet za ljudsko zdravstvo pri Obč. LO Lenart je pred kratkim razpravljalo tem, da bi ustavnili zdravstveno postajo v Cerkvenjaku, ukinili pa postajo v Zg. Ščavnici. To bi bilo spriče potreb v Zg. Ščavnici nepravilno. Občinski LO pri Lenartu bo moral te stvari dobro premisliti, preden se bo odločil za kaj takega.

Zdravstvena predavanja tudi v lendavski okolici

Delo organizacije RK se je v zadnjih tednih razgibalo tudi v Lendavi. Ustanovili so komisijo za borbo proti alkoholizmu, še posebno aktivnost pa je bilo opaziti v Tednu RK, od 1.-7. novembra. V okviru Ljudske univerze je o krovoujalstvu in pomenu RK predaval dr. Štefan Gruščovnjak, mladinci Vajšenske šole pa so poslušali predavanje o prvi pomoči, zdrženo s predvajanjem filma. Odbor je dobro organiziral pravo značk; razen odbornikov so sodelovali tudi ostali člani. Od Centralnega higieničnega zavoda v Ljubljani so zaprosili razne zdravstvene filme, ki so jih že dobili, tako da bodo v prihodnjih tednih izvedli več predavanj tudi v lendavski okolici.

-ce

S seje Sveta za varstvo matere in otroka v Beltincih:

Le z vsestranskim prizadevanjem bomo kos težkim nalogam

Tudi pri občini Beltinci imamo Svet za varstvo matere in otroka. Že prva seja sveta je pokazala na raznolikost problemov, ki jih moramo rešiti. Odbor sestavlja ljudje iz vseh vasi obširne občine, tako da ima svet vpogled v problematiko svojega področja.

Predsednik Obč. LO je na prvi seji sveta poudaril, da mora ome-

njeni svet reševati vsa vprašanja s sodelovanjem ostalih svetov pri občini. Preeej skrb je treba posvetiti že takoj ob začetku dela matematram in jim na primeren način obrazložiti pomen zdravstvenih posvetovalnic za mater in otroka. Tudi negi in prehrani dojenčkov, ki je v mnogih primerih nepravilna, bodo morali dati prave napotke. V občini živijo mnogi ljudje, posebno otroci, v slabih stanovanjskih razmerah. O vseh teh stvareh bo moral svet razpravljati in odločati, skratka, le z vsestranskim prizadevanjem bomo kos težki nalogi.

-an.

Učni uspehi ob I. redovalni konferenci na nižji gimnaziji v G. Radgoni

Pred nedavnim so pokazali učenci radgonske nižje gimnazije svoje prve uspehe in neuspehe v šolskem letu 1955/56. Povprečno je na šoli ob I. redovalni konferenci nad 55% negativnih učencev, od katerih je 30% takih, ki imajo po eno in dve negativni oceni, kar daje upanje, da bodo še mnogi popravili svoje neuspehe.

Od predmetov je največ negativnih ocen iz matematike in slovenskega jezika ter iz tujega jeziku, kar je že običajen pojav.

Radgonska nižja gimnazija ima letos 350 učencev; po socialnem podreku jih je največ takih, katerih starši so delavec na Vinogradniškem gospodarstvu iz G. Radgona ali pa so delavec v radgonski opekarni; takih je skoraj ena tretjina. Žal pa s tisti učenci najslabši, saj je med njimi 70% negativnih. Učiteljski ko-

lektiv na šoli je sklenil, da bo predril za starše teh učencev poseben roditeljski sestanek v Orehovečki, od koder je največ takih učencev, saj upa, da bo neposreden stik s starši prav gotovo pripomogel k boljšiu učnemu uspehom našega delavškega otroka. Od prvošolcev so se najbolje odrezali učenci, ki so prišli iz Kapela, od katerih je le ena četrtnina negativnih učencev.

-rko

Draženvrh

Na Draženvrhu so imeli pred kratkim vaško slovesnost: zasvetila je elektrika. Ze pred nekaj leti so napeljali daljnovid preko Nasove, Zg. Ščavnice do Draženvrha. Ljudje so že nekaj let štedili in pripravljali material za napeljavno elektriko v vas, zato ni čudno, če ljudi elektriko v Spodnji Porčič. V no veseli. Pred kratkim so napeljali elektriko v Spodnji Borčič. V Gasteraju, Spodnji Velki, Nasovi in v spodnjem delu Zg. Ščavnice pa se že nekaj let potegujejo za elektriko, vendar je še danes nimajo. J. R.

Tri KGŠ v videmski občini

Na našem območju so v tem tednu začele delovati tri kmetijsko-gospodarske šole: pri Vidmu, v Bučkovcih in na Stari gori.

Na ta dogodek smo se dobro pripravili. Že na seji občinskega sveta za prosveto in kulturo smo se temeljito pogovorili o organizaciji teh šol v tej zimski sezoni. Za te vzgojne ustanove se je zavzel tudi ljudski odbor, zlasti še njegov predsednik.

Letos so odstranjene težave, ki so se pojavljale pred dneva letoma, ko smo ustanavljali šole; starši in mladi ljudje vedno bolj spoznavajo, da je pošolsko izobraževanje ne le samo potrebitno, marveč tudi koristno.

Te dni bo sedlo v šolske klopi čez 200 slušateljev prvega letnika, ki ga bodo zaključili marca, ko se začne delo na polju. V šolah si bodo nabrali precej splošnega znanja, predvsem pa mnogo koristnih napotil za umno gospodarjenje in

zadružništva v občini.

V občini so združili več manjših kmetijskih zadrug, tako da so sedaj v občini samo tri kmetijske zadruge. Največ članov ima zadruga v Rogoševčih (90%), manj pa KZ Cankova in Pertoča. Vse zadruge imajo posamezne odseke. V cankovski zadrugi je dober sadarski odsek, ki je kupil nekaj novih škropilnic in poškropil sadno drevje posameznim članom. Tudi kmetijski odsek je dober. Kmetom je brezplačno pripravil nekaj umetnih gnajil. Kmetijska zadruga Cankova je prispevala tudi k elektrifikaciji in pomagala pri urejanju kanalov.

Pred kratkim je razpravljal občinski odbor SZDL na Cankovi o stanju zadružništva v občini.

V občini so združili več manjših kmetijskih zadrug, tako da so sedaj v občini samo tri kmetijske zadruge. Največ članov ima zadruga v Rogoševčih (90%), manj pa KZ Cankova in Pertoča. Vse zadruge imajo posamezne odseke. V cankovski zadrugi je dober sadarski odsek, ki je kupil nekaj novih škropilnic in poškropil sadno drevje posameznim članom. Tudi kmetijski odsek je dober. Kmetom je brezplačno pripravil nekaj umetnih gnajil. Kmetijska zadruga Cankova je prispevala tudi k elektrifikaciji in pomagala pri urejanju kanalov.

Na cankovski zadrugi je razpravljal občinski odbor SZDL na Cankovi o stanju zadružništva v občini.

V občini so združili več manjših kmetijskih zadrug, tako da so sedaj v občini samo tri kmetijske zadruge. Največ članov ima zadruga v Rogoševčih (90%), manj pa KZ Cankova in Pertoča. Vse zadruge imajo posamezne odseke. V cankovski zadrugi je dober sadarski odsek, ki je kupil nekaj novih škropilnic in poškropil sadno drevje posameznim članom. Tudi kmetijski odsek je dober. Kmetom je brezplačno pripravil nekaj umetnih gnajil. Kmetijska zadruga Cankova je prispevala tudi k elektrifikaciji in pomagala pri urejanju kanalov.

Pred kratkim je razpravljal občinski odbor SZDL na Cankovi o stanju zadružništva v občini.

V občini so združili več manjših kmetijskih zadrug, tako da so sedaj v občini samo tri kmetijske zadruge. Največ članov ima zadruga v Rogoševčih (90%), manj pa KZ Cankova in Pertoča. Vse zadruge imajo posamezne odseke. V cankovski zadrugi je dober sadarski odsek, ki je kupil nekaj novih škropilnic in poškropil sadno drevje posameznim članom. Tudi kmetijski odsek je dober. Kmetom je brezplačno pripravil nekaj umetnih gnajil. Kmetijska zadruga Cankova je prispevala tudi k elektrifikaciji in pomagala pri urejanju kanalov.

Pred kratkim je razpravljal občinski odbor SZDL na Cankovi o stanju zadružništva v občini.

V občini so združili več manjših kmetijskih zadrug, tako da so sedaj v občini samo tri kmetijske zadruge. Največ članov ima zadruga v Rogoševčih (90%), manj pa KZ Cankova in Pertoča. Vse zadruge imajo posamezne odseke. V cankovski zadrugi je dober sadarski odsek, ki je kupil nekaj novih škropilnic in poškropil sadno drevje posameznim članom. Tudi kmetijski odsek je dober. Kmetom je brezplačno pripravil nekaj umetnih gnajil. Kmetijska zadruga Cankova je prispevala tudi k elektrifikaciji in pomagala pri urejanju kanalov.

Pred kratkim je razpravljal občinski odbor SZDL na Cankovi o stanju zadružništva v občini.

V občini so združili več manjših kmetijskih zadrug, tako da so sedaj v občini samo tri kmetijske zadruge. Največ članov ima zadruga v Rogoševčih (90%), manj pa KZ Cankova in Pertoča. Vse zadruge imajo posamezne odseke. V cankovski zadrugi je dober sadarski odsek, ki je kupil nekaj novih škropilnic in poškropil sadno drevje posameznim članom. Tudi kmetijski odsek je dober. Kmetom je brezplačno pripravil nekaj umetnih gnajil. Kmetijska zadruga Cankova je prispevala tudi k elektrifikaciji in pomagala pri urejanju kanalov.

Pred kratkim je razpravljal občinski odbor SZDL na Cankovi o stanju zadružništva v občini.

Svojcem rojakov v tujini

V počastitev 29. novembra — Dneva republike — in desetletnice proglašitve FLRJ bo izšla tudi slavnostna številka Pomurskega vestnika, ki ne bo samo zajetnja (imela bo 20 strani), marveč bo imela poleg tehničnih in zanimivih prispevkov tudi posebno slikovno prilogo, v kateri bomo v sliki in besedi pričazali povojni razvoj in napredek Pomurja in sirske domovine. Prilogu bodo krasili tudi lepi pokrajinski motivi in bo predvidoma tiskana v dveh barvah.

Zaradi praznega oblačila in bogate vsebine bo ta številka prav gotovo še posebej dobrodošla našim izseljencem — rojakom v tujini. Nobenega domova ni, da bo bodo sprejeli z velikim veseljem — kot ce njeni darilo.

Svojce rojakov v tujini, pionirje in vse, ki jih veže ljubezen do našega življa na tujem, vabimo, da zberejo naslove izseljencev in nam jih pošljemo, da jim bomo lahko na list pravočasno poslati. Izvod lista bo veljal 30. din. Naslove in aenar je treba poslati najkasneje do 26. novembra letos.

Ustanovili so mladinsko organizacijo

Pred nekaj tedni so ustanovili v naselju Nafte v Lendavi mladinsko organizacijo. V organizaciji je 30 članov, v kratkem času pa se bo vključilo v organizacijo še več mladink in mladincev. Na sestankih, ki so jih imeli, so kritizirali napake nekaterih mladincev, katerih delo meče slabo luč na organizacijo. Organizirali so plesne vaje, za Dan republike pa bodo pripravili pestor program.

Beltinci

Na zboru volivev smo razpravljali tudi o beltinskem parku in slabih cestah. Volivci hočemo imeti v kraju tudi zobozdravnika, za katerega pa ni primernih prostorov. Na zboru smo sklenili, da bomo vlaščani pomagali pri popravilu šolskega poslopja in nekaterih mostov v okolici.

s. h.

V cankovski občini samo tri kmetijske zadruge

ciji in pomagala pri urejanju cankovske dvorane.

Kmeti zanima, kdaj bo pričel z delom mlečni kontrolor. Zgraditi bodo morali tudi skladische za umetna gnajila. Zadruga v Rogoševčih ima prav takao delavne odseke.

V Pertoči bodo morali imeti zadržni občni zbor, da se bodo pogovorili o nekaterih stvareh, ki ovaj rajo delo in napredek zadruge.

LENDAVA

Oktobra so odprli na nižji gimnaziji in osnovni šoli mlečni kuhanji. Letos dobiva južino na obeh šolah 515 učencev, to je precej več kot lani. Tudi v letošnjem letu so na obeh šolah pomagale mamice, ki južino pripravijo in delijo. Problem obstaja le v tem, da nimajo na nobeni šoli primernih prostorov za pripravljanje prigrizka.

IZGUBIL sem dne 15. XI. ob 11. uri denarnico z dokumenti na poti od Martjanec do M. Sobote Poštenega najditelja prosim, da mi vrne dokumente proti nagradi ali pa, da obdrži denar, ki je v denarnici.

Franc Rituper, avtotski, M. Sobota

Po dolgotrajni bolezni nas je zapustila dne 16. nov. 1955 ob 9.30 naša ljuba nepozabna žena, mati, starja mati

Tokrat 4 važne točke za pomurske nogometarje

Sobota — Maribor 4:3 (3:1)

Domači igralci so se takoj v začetku resno potrudili, vendar pa so prvi gol dosegli gostje po Paniču. To pa ni zmedio domačih in v 15. minutu je bil rezultat 1:1. Sobota je se naprej igrala z velikim potezom, dočim se gostje niso mogli povsem zbrati. Vse njihova protinapade je uspešno razdrizala neudruga domača "črnila" vrata ali pa sta jih zaustavljala branilec. V 32. minutu je bil pred vratni zrušen Maučec in sodnik je dosodil 11-metrovko. Sirovina je streljal nizko po zemlji v vratinico od koder

MLADINCI:

SOBOTA II : POLJCANE 6:4

SOBOTA : FUZINAR (Ravne) 5:1

se je žoga na nemalo presenečenje vratarj: odbila v mrežo. Čim dalj se je igra razvijala tem boljše je igrala Sobota. Posebno nevaren je bil pred vratni Sirovina in z njim desna stran napada. Tri minute pred odmorum je domači napad izvedel lep prorok na lev strani, žogo je uobil Sirovina, jo takoj posal v mrežo in tako dosegel že tretji gol.

Tudi začetek drugega polčasa je pripravljen domačim. Napadali so predvsem po lev strani, kamor sta se »preselila« Želko in Maučec. Vratar gostov je imel sedaj, kakor tudi že prej, mnogo priložnosti, da se je izkazal. Bil je izredno razpoložen, saj ubranil tudi take strele, ki so jih gledalci že videli v mreži. V 51. minutu je branilec

IX. KOLO

1. Tekstilac (Varaždin)	9 9 0 0 53:8	18
2. Sloboda	8 6 1 1 25:10	15
3. Rudar	9 5 2 2 18:13	12
4. SOBOTA	9 4 5 2 34:24	11
5. Kladivar	9 4 3 2 19:22	11
6. Tekstilac (Oroslavlje)	9 4 1 4 17:12	9
7. Zagorac	8 4 1 3 17:22	9
8. Maribor	9 5 1 5 22:21	7
9. Mladost	9 3 0 6 16:30	6
10. Nafta	9 2 0 7 11:24	4
11. Jedinstvo	9 2 0 7 7:22	1
12. Bratstvo	9 1 0 8 14:45	2

NAFTA — JEDINSTVO (Čakovec) 1:1 (0:0)

Med tednom sta se prijateljsko pomjerila Nafta in Jedinstvo iz Čakoveca. Igra je bila dokaj zanimiva. V napadnih vrstah oba moštva pa so manjkalci uresničevali gole. Po prikazani igri je rezultat realen. -ce

LEDAVSKI KEGLJACI DVAKRAT ZMAGALI

Keglaški klub v Lendavi zelo lepo napoveduje, kar je opaziti tudi na treningu! Klub prireja tudi prijateljske dvoboje. V zadnjih štirinajstih dneh so Lendačani premagali vrstnike iz M. Sobote in M. Središča. Pri prvih so bili za 19, pri drugih pa za 49 kegljev boljši. -ce

VLOM V POSLOVALNICO KZ HOTIZA

Koncem oktobra so neznani vložilci ponoči vdrli v hotisko poslovne vložilice KZ. Skoda znaša nad 150.000 din. Značilno je, da je bila KZ Hotiza že drugič izropana v tem letu. Storilca, ki je prvič oronal zadrugo, so kmalu izsledili in je za svoje dejanje bil tudi primerno kazovan. Gotovo bo uspešno preiskovalnim organom tudi topot odkriti vložilice.

OBESEL SE JE

Dne 4. XI. 1955. v depoldanskih urah se je obesil v domačem skedenju 77-letni prevžitkar Anton Himmeljahn iz Stavešine. Bil je že dalj časa bolan. Bolezen je v zadnjih dneh težko prenašal, zato se je v svoji duševni neuravnovesnosti spomnil na vrv in se obesil.

POPRAVEK

V predzadnji številki našega lista smo na zadnji strani poročali o prometu nesreči v Moravici. Vmešal pa se je tiskarski škrt in imenoval za kraj nesreča Markovce na mestu Moravce, kjer se je nesreča v resnicu pripetila.

Uredništvo

Počasi sem se privajal na kasarniško življenje. Prav tako kot na stenice, ki smo jih z druženimi močmi uničevali po zimnicah, policah in podu, ki pa so se venomer znova pojavljale pod vzglavji in se napajale z našo krvjo...

Naš jutranji program je bil stalni in enoličen. Po zajtrku smo — kot je to že staro vojaško pravilo — poravnali posteljne prte in koce, potem pa smo morali k telovadbi. Ob zvokih legionarske himne je sledilo slavnostno razvitje legijske zastave; nato pa vojaško urjenje, ki je v presledkih izpolnjevalo večino dneva. Že nekaj dni po kasarniški naselitvi sem se odločil, da se malo bolje razgledam po novem bivališču. Podal sem se na »krščno potovanje«...

Visoka, zidana kasarniška ograja, obdana z bodečim žicem, je bilo moje prvo odkritje. Torej smo resda za zdov si mislili sam pri sebi. Obšel sem tudi kantino, ki je bila v enem izmed najlepših kasarniških poslopij. Komaj pa sem pokusal v točilne prostore, že sem hitel

Nafta - Tekstilac (Oroslavlje) 1:0 (0:0)

Lendačani so sprejeli zadnjo nedeljo rutinirane goste iz Oroslavlja, ki so pri gledalcih zapustili zelo dober včas. Gostje so pokazali zelo lep nogomet, fair igro in veliko pozdravljajočnost, vendar pa jim sreča ni bila naklonjena. Povedati pa je potrebno, da so v obeh polčasih igrali le z desetimi igralci.

Igra je bila že v prvih minutah prvega polčasa zelo hitra in je le malo manjkalo, da Nafta ni potresla mreže gostov. Kmalu nato so gostje odgovorili z uspešnim proti-napadom, vendar le do šestnajsteca, tam pa je položaj razčistil Vidak L., ki je uspešno opravil svojo nalogo, saj je čeval srednjega napadala gostov, ki je bil najboljši igralec na terenu. Prvi del igre se je končal brez gola, vendar so domačini imeli več od nje. V drugem polčasu tempo igre ni prav nič popustil. Tekstilac je na vsak način hotel izsiliti vodilni gol, toda vratar Stefančič je imel dober dan in je pozdravljavo ubranil več ostrih strelov. Igra se je že bližala proti koncu, a domačini so se večkrat znašli pred golom gostov, vendar pri strelenju niso imeli sreče. Edini gol je dosegel Terek s preciznim strelem deset minut pred koncem tekme. Pred okoli 200 gledalci je tekmo zelo dobro vodil Božičev iz Maribora.

SOBOTA — NAFTA?

V nedeljo, 20. novembra 1955 ob 14. uri bo na igrišču NK Sobote v Murski Soboti

PREKMURSKI DERBY: SOBOTA : NAFTA

Obeta se zanimiva nogometna tekma med predstavnikoma Pomurja in mariborsko — varaždinsko tekmovalni skupini. Ljubitelji nogometta in kibici — vabljeni!

Opozorjam vas na nekatere oddaje RADIA LJUBLJANA in MARIBOR v prihodnjem tednu

Nedelja, 20. novembra:

9.00 Otoška predstava Bengalovič-Strašič: Srebrni glas; 15.30 Pol ure za našo vas; 14.00-16.00 Zeleli ste, poslušajte!; 16.00 Po naši lepi deželi — Stefan Kuhar: Naši ljudje na tujem; 17.30 Radijska igra: P. Merime: Kočija svete popotnice; 20.00 Večerni operni koncert.

Ponedeljek, 21. novembra:

11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Pričevanja o gradu Trenčinu; 12.30 — Kmetijski nasveti; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Kako se rodi časopis; 16.00 Zdravstveni nasveti; 18.00 Radijska univerza: Naš stanek FLRJ.

Torek, 22. novembra:

12.30 Kmečka univerza: Ing. Zupančič: Problem in možnosti sanacije v opečanih vinogradih; 15.30 Utrinki iz literature: Karel Čapek: Lirični tat; 18.30 Sportni tehnik; 20.00 Tedenski notranjopolitični pregled; 20.30 Radijska igra: O. Pugnetti: Zadnji sen gespe Catri.

Sreda, 23. novembra:

11.05 Gospodinjski nasveti; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.30 Pisan spored pesmi in plesov jug. narodov; 16.00 Družinski pogovori; 18.00 Iz naših kolektivov; 20.00 Arnold Schönberg: Gurrelieder, kantata za recitarja, pet solistov, tri štiriglasne moške in osmeroglasni mesani zbor ter simfonični orkester (prva izvedba v Radiu Ljubljana).

Cetrtek, 24. novembra:

11.45 Pojo pevci iz Gornje Radgona; 12.30 Kmečka univerza: Ing. M. Peternek: Naloge kmetijskih zadrug za napredeljivo živino; 14.25 Ljudsko-prosvetni obzornik; 16.00 Gospodinjski omnibus; 18.00 Domäne aktualnosti; 18.30 Radijska univerza: Dr. Stanislav Lajcev: O socialistični razdelitvi dela; 20.20 Cetrterek večer domačih pesmi in naapevov; 21.00 Literarni večer: Cankar in domovina.

Petak, 25. novembra:

11.45 Cicibanom — dober dan! 16.00 Modni kotiček; 18.00 Ljudje med seboj; 20.00 Tedenski zunanjopolitični pregled; 21.40 Filmske melodije.

Sobota, 26. novembra:

11.45 Poje z nami, otroci! 12.30 Kmečka univerza: Ing. Stritar: Apnanje; 14.20 Pionirske kotiček; 16.00 Novi filmi; 18.00 Okao v svet; 18.35 Jezikovni pogovori; 20.00 Veseli večer.

TEŽKA NESRECA V MLINU

V četrtek, 10. t. m. so sli trije bratje Žerdin iz V. Polane v bližnji mlini, v katerem so si ogledovali naprave. Ko so prišli do nezavarovane železne osi, je najmlajši začel nagovarjati najstarejšega 11-letnega Stefana in 8-letnega Joška, naj se obeši na os. In res: oba sta ga ubogala, se krepko prijela za naglo se vrteče os in nesreča je bila tu. V hipu ju je vrglo čez os, da le počne. Posledice so bile zelo hude: Stefan si je zlomil nadlež in ima veliko odprt rano; tudi Jošek si je zlomil nadlež, dobil pretres glave in na njej odrgnile. Tako po nesreči so ju odpeljali v soško bolnišnico.

V DOLINI JE GORELO

V nedeljo jezutraj utrob 5. ura je nedenoma izbruhnil požar pri Josipu Davidu v Dolini pri Lendavi. Najprej je začelo goreti gospodarsko poslopje, pozneje pa je ogenj zrastel tudi stanovanjsko zgradbo. Lesena hiša, pokrita s slamom, se je hitro vnela. Na pomoci so prišli domači gasilci, ki so se s svojim poveljnikom Kovačem zelo dobro izkazali. -ee

PINCE VAS

ga začeli graditi minilo leto, je v ga začeli graditi minilo leto je v surovem stanju dograjen. Gasilcem, ki jim delajo sedaj največ pregledje finančna sredstva se bi v letosnjem letu radi uredili vsaj orodjarno.

Upavni odbor Kmetijske zadruge z o. j. Puconci

razpisuje službeno mesto

SAMOSTOJNEGA KNJIGOVODJE

Plača po kolektivni pogodbi. Nastop službe s 1. XII. 1955. Interesenti naj vložijo prijave do 25. XI. 1955 na upravni odbor KZ Puconci.

POREKLA: S. S. POPRAVEK

POREKLA: S